

С. Попов

ПРИЙНЯТТЯ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО РІШЕННЯ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ НОВОВВЕДЕНЬ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Розглянуто наукові підходи, невизначеності та ризики, моделі, методи та техніки для типових ситуацій прийняття управлінських рішень, а також термінологічні особливості у контексті прийняття програмно-цільового рішення щодо масового поширення державно-управлінських нововведень.

Ключові слова: інновація, управлінська інформація, управлінське рішення, програмно-цільове рішення.

Визнання Україною принципів належного демократичного врядування на місцевому рівні загострили увагу науковців і практиків до нових управлінських інструментів, що забезпечують управління сталим розвитком на місцевому рівні за участі органів публічного управління (далі – ОПУ) та суб’єктів громадськості. Зокрема, інструменти масового спрямування передбачені щорічними Національними планами дій з реалізації Програми економічних реформ на 2010 – 2014 рр. Водночас, стримане їх поширення, а часом і невдачі (приміром пов’язані з впровадженням систем управління якістю), зумовлені поряд з іншим недосконалістю методологічного забезпечення прийняття програмно-цільових рішень (далі – ПЦР).

Методологічні аспекти інноваційно-орієнтованих рішень розглядаються у працях Г. Гольдштейна, М. Лапіна, А. Пригожина, А. Тітова, Е. Роджерса, А. Тичинського, Р. Фатхутдінова, С. Ілляшенка та інших. Дослідники А. Сурін і О. Молчанова висловлюють ідею щодо застосування системного підходу в управлінні інноваційною діяльністю на глобальному, гіпер-, макро-, мезо-, мікро- та наносистемному рівнях [1].

Використання програмно-цільового управління (далі – ПЦУ) набуває поширення у різних видах суспільної практики, зокрема у інноваційному менеджменті. У аспекті останнього актуальним є методологічне забезпечення управлінських рішень (далі – УР) ієрархічного типу.

Мета статті – полягає у дослідженні методологічних засад (підходів, методів, інших інструментів, термінів, невизначеностей та ризиків, типових ситуацій прийняття УР тощо), притаманних прийняттю ПЦР ієрархічного типу у контексті інноваційного розвитку державного управління.

Сучасна методологія прийняття УР базується на еволюційному розвитку загальної системи знань науки управління та їх поширенні в інших галузях, зокрема в інноваційному менеджменті. Враховуючи поле дії інновацій, що стосуються публічного сектора, доцільно говорити про термін “публічно-управлінське нововведення”, котрий поширений у науковому обігу, але не зафіксований у нормативно-правовому аспекті, що певною мірою стримує процес їх впровадження. Визнаними є державно-управлінські нововведення (далі – ДУН), до класу яких поряд з іншими, можна віднести управлінські інновації публічного сектора. Це можна обґрунтувати тим, що нині володарем всіх ресурсів територіальних громад та їх утворень є держава. Їй належить ініціатива та

провідне місце у формуванні і реалізації державної інноваційної політики у публічному секторі, яка є обов'язковою до виконання всіма органами влади. І тільки за їх участі можлива належна мобілізація ресурсів, їх ефективне використання у рамках ПЦУ інноваційними змінами.

Основу програмно-цільової методології у аспекті розвитку галузей, становлять програмний аналіз (табл. 1), програмна оцінка та елементи системного і ситуаційного аналізів [2]. Перший розглядається провідним інструментом при формуванні УР на всіх рівнях ієрархії ПЦУ. Основою програмного аналізу є системно-ситуаційний підхід, який поєднує взаємопов'язаність етапів прийняття УР (системний підхід [3] та його адекватність конкретній ситуації, динаміці її змін (ситуативний підхід [4, 5].

Таблиця 1

Методологічні підходи до формування програмно-цільового рішення ієрархічного типу

Рівні управління	Методологічні підходи	Тип ситуації прийняття УР (тип проблеми)
Вищий (центральний)	Методи програмного та елементи системного і ситуаційного аналізів, методи дослідження операцій та моделювання, евристичні методи	Високий рівень невизначеності (неструктурована проблема)
Регіональний	Методи програмного та елементи системного і ситуаційного аналізів, методи дослідження операцій та моделювання	Середній рівень невизначеності (слабко структурована проблема)
Місцевий	Методи системного і ситуаційного аналізів, методи дослідження операцій та моделювання	Низький рівень визначеності (добре структурована проблема)

Якщо порівняти змісти програмного і системного аналізів, то їх основу становить модель прийняття раціонального рішення [6, 7], яка ґрунтується на логіці осіб, що приймають рішення (далі – ОПР) [8]. Цю модель, зокрема в інноваційному аспекті, розглядають Ю. Башкатова [9], А. Казанцева, Л. Мінделі та інші [10], Б. Литвак [11], Е. Роджерс [12], Р. Фатхутдінов [13 – 15], П. Михайлушкін [16] як основу для будь-якого рівня управління.

Основні відмінності методів програмного і системного аналізів визначаються, передусім, предметом УР. У контексті даного дослідження: на вищих рівнях – раціональна програма щодо поширення ДУН в межах країни, регіону, території; на рівні органу влади та суб'єкта громадськості – новий управлінський інструмент, що забезпечує спільне управління сталим розвитком.

Суттєво на вибір методологічного інструментарію впливає тип ситуації (табл. 1) прийняття УР (тип проблеми) [17]. Спираючись на принцип системного аналізу “від абстрактного до конкретного”, передумови, сформульовані в УР вищого рівня, мають належно визначити зовнішні фактори для нижчих рівнів управління, що зменшить для них ступінь невизначеності управлінської інформації (далі – УІ). Щодо внутрішніх факторів, то наближеність нижчих рівнів управління до локальних особливостей інноваційного потенціалу зменшує рівень невизначеності УІ та надає уявлення про можливі типи ситуацій прийняття УР на відповідних рівнях управління (табл. 1). Ці твердження є справедливими, з огляду на спрямованість інноваційного менеджменту на подолання невизначеності УІ на кожному рівні управління. Виходячи з цього, проблема

ситуація на місцевому рівні має наближатися до добре структурованої (до визначеності УІ), особливо при впровадженні нескладних нововведень органом влади, суб'єкта громадськості. Відповідно, на нижчому рівні управління у прийнятті УР переважатимуть методи системного аналізу, дослідження операцій і методи моделювання (див. табл. 1), тобто методи кількісного аналізу.

Зважаючи на класифікацію Г. Шмален [18], детерміновані та стохастичні характеристики зовнішніх (некерованих) та внутрішніх (керованих) факторів проявляються як множина обмежуючих чинників (табл. 2), що визначають формування множини основних УР як таких, що є допустимими (прийнятними) для досягнення цілей інноваційної політики.

Таблиця 2

Характеристики зовнішніх та внутрішніх факторів (параметри рішення)

Вид характеристики	Зовнішні	Внутрішні
Детерміновані	Цілі державної політики, що є визначеними на певний термін часу	Цілі, інструменти, процеси та результати державно-управлінської діяльності, її нормативно-правове забезпечення
Стохастичні	Зміст різноманіття інноваційних ідей щодо реалізації цілей політики	Інноваційні процеси, процеси поширення нововведень, інноваційний потенціал, характеристики успішності впровадження державно-управлінських нововведень тощо

На відміну від традиційного (рівнозначного) розуміння “ризик” і “невизначеності” Ф. Аралбаєва, О. Карабанова, М. Кругалевич-Леваєва, Д. Турко, Е. Смірнов, А. Камалян та інші розглядають ці категорії як не тотожні: ризик стосується результату реалізації рішення та є наслідком невизначеності УІ. Тобто, останні стосуються процесу прийняття УР. Спираючись на визначення терміна “невизначеність”, що наведені Ю. Воропаєвим, В. Капустіним, Б. Райсбергом та іншими [19], можна визначити такі основні ознаки невизначеності УІ: *неповнота, неточність, недостатність та неоднозначність інформації про передумови, умови прийняття рішення та його наслідки*. Виходячи з цього та дотримуючись думки Е. Смірнова [20], Д. Турко [21], Ф. Аралбаєвої та інших [22] невизначеності УІ можна систематизувати як такі, що стосуються передумов та умов підготовки, розробки та прийняття інноваційно-орієнтованого УР.

Посилаючись на праці В. Капустіна, Ю. Башкатова [23, 24], А. Борисова, В. Алексеєва, О. Крумберга та інших [25] та враховуючи особливості ДУН, можна запропонувати дворівневу класифікацію невизначеностей, де основними ознаками є ті, що стосуються: передумов прийняття УР, безпосередньо умов його прийняття та зміни умов прийняття рішення.

На думку Ф. Аралбаєвої та інших [26], Е. Смірнова [27], Д. Турко [28], Р. Фатхутдінова [29] ризик є об'єктивним визнанням втрат, невдачі, придбання, виграшу при прогнозуванні результату. На відміну від невизначеностей, ризик вважається вимірюваним в абсолютних або відносних величинах (як співвідношення частин негативного і позитивного наслідків), зокрема як ймовірність настання негативного наслідку. Нині існує безліч класифікацій ризиків [30]. Використовуючи інноваційно-орієнтовані праці Р. Фатхутдінова, В. Аньшина і А. Дагаєва, О. Волкова та інших,

П. Микитюка, Е. Смірнова, А. Тітова, Е. Роджерса, А. Пригожина та особливості ДУН, можна запропонувати класифікацію ризиків, де основними ознаками першого рівня визначити: предметне поле ризиків з владно-, громадсько- та відносно-орієнтованими сегментами; види ризиків щодо спроможності практичного впровадження, виправданості, ймовірнісної прогнозованості, не прогнозованості, методологічного забезпечення, непрофесійності персоналу, “директивного тиску”, отримання ефекту від інновації, активності – пасивності, очікувані – неочікувані наслідків, “прямі – непрямі наслідки” (наслідки наслідків), “бажані – небажані наслідки”.

На думку автора (табл. 1), у разі ПЦУ підхід, запропонований В. Капустінім [31], Д. Турко [32], Ф. Арлабаєвою та іншими [33], до упорядкування типів ситуацій прийняття УР (“визначеність”, “ризик” та “невизначеність”), знаходиться у протиріччі з логіками інноваційної діяльності та прийняття УР. Для ПЦУ упорядкування цих ситуацій доцільно розглядати у зворотному напрямі, оскільки: впровадження інновацій і прийняття УР започатковується переважно з високого ступеню невизначеності. Провідна функція інноваційного менеджменту спрямована на подолання невизначеностей і ризиків протягом всього інноваційного процесу. У цьому випадку забезпечується виконання принципу системного аналізу “від абстрактного до конкретного” як перетворення складного у просте [34]. Ця думка покладена в основу ідеї *інноваційного фільтру* (рис. 1), що запропонована В. Бакуменком та спільно з Ю. Кальнишем і О. Руденко застосована у наукових дослідженнях процесів суспільного розвитку з метою виявлення новизни отриманих результатів [35, 36].

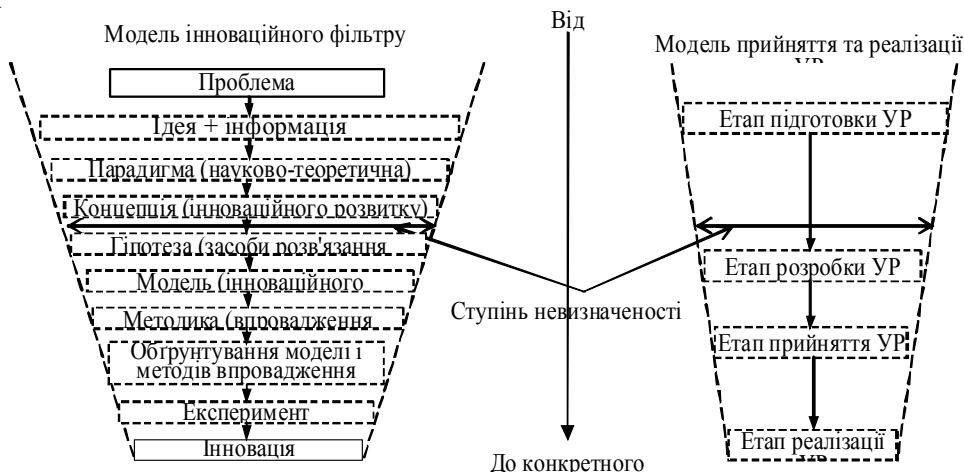

Рис. 1. Порівняння моделей інноваційного фільтру і прийняття УР

З огляду на зазначене вище вище, типові ситуації прийняття УР можна систематизувати залежно від ступеню невизначеності, типу ризику та рішення (табл. 3).

Наведене упорядкування типових ситуацій прийняття УР для випадку прийняття ПЦР надає можливість систематизувати методологічний інструментарій з врахуванням етапу (підготовка, розробка, прийняття) прийняття УР та рівня управління (табл. 4).

Таблиця 3

Типові ситуації прийняття УР

Тип ситуації прийняття УР/рівень управління	Характеристика невизначеності	Характер ризику	Характер УР
“Невизначеність” (ступінь невизначеності високий) / Вищий рівень управління	Кожному рішення відповідає будь-який наслідок із множини можливих, ймовірність настання якого попередньо не відома	Ризик не прогнозований	Ірраціональний (інтуїтивно прийняте)
“Ризик” (ступінь невизначеності середній) / Регіональний рівень управління	Кожному РР відповідає будь-який наслідок з множини можливих, ймовірність настання яких попередньо відома	Ризик ймовірно-прогнозований	Ймовірно-раціональне
“Визначеність” (ступінь невизначеності низький) / Місцевий рівень управління	Кожному РР, що обране з множини основних АР, відповідатиме відомий наслідок	Ризик прогнозований	Усвідомлено раціональне (виправдане)

Таблиця 4

Методологічний інструментарій прийняття інноваційно-орієнтованих УР

Основні етапи прийняття УР	Типи ситуацій прийняття УР		
	Ситуація “невизначеність” (вищий рівень управління)	Ситуація “ризик” (регіональний рівень управління)	Ситуація “визначеність” (місцевий рівень управління)
1	2	3	4
Формування множини проблем	Метод “сценарію” та його різновиди; метод аналізу ієрархій, евристичні методи	Бенчмаркінг; метод опитувальних листів; метод аналізу слабких місць; SWOT-аналіз; метод дерева проблем (актуальності); прийом картографування думок, причинно-наслідкова діаграма, метод ключових питань тощо	
Формування множини цілей	Методи дерева цілей та аналізу ієрархій		
Формування множини критеріїв оцінювання АР	Показники “витрати – користь”, “витрати – мета”, “витрати – обмеження”; ступінь досягнення цілей, обсяг та термін виконання альтернативної програми, ступінь реалізації ідеї типового нововведення		
Формування множини АР	Метод “сценарію”; метод аналогій у державному управлінні та його різновиди; колективні та індивідуальні методи експертних оцінок	Аналіз попереднього досвіду і наукових розробок; експертні опитування; логічні та креативні прийоми; методи пошуку інноваційних рішень тощо	
Формування множини основних АР	Принципи формування множини основних АР: домінантності, ефективності, реалізуємі, невідповідності		

1	2	3
Формування множини РР	Індивідуальні та колективні експертні критерії. Методи типу: “витрати – користь”, “витрати – мета” і “витрати – обмеження”; методи дерева рішень, математичного моделювання, оптимізації; методи теорії ігор, імітаційне моделювання	Індивідуальні та колективні експертні критерії, методи дерева рішень. Методи математичного моделювання сітвові та графічні методи, методи лінійного, нелінійного та динамічного програмування, методи теорії масового обслуговування

Сутність формування *множини проблем* зводиться до виявлення глобальної невідповідності між його теперішнім і бажаним станами та її структуруванні на невідповідності більш нижчого рівня (підпроблеми) [37]. У ситуації “невизначеність” використовується метод сценарію, який М. Молчанов [38] застосував для прогнозу розвитку інноваційного потенціалу Російської Федерації. Конкретизація сценарію досягається шляхом застосування інструментів системного аналізу, зокрема: методу отримання узгоджених суджень як одного з різновидів колективної експертизи, поміж яких поширеним є метод Делфі як послідовність інтерактивних циклів “мозкової атаки” [39]; процедура узгодження сценаріїв за окремими аспектами; матриця взаємодії – в експертній оцінці потенційних взаємовпливів подій та їх ймовірності.

У державному управлінні поширено застосовується теорія аналізу ієрархій, де декомпозиція складної проблеми досягається експертним шляхом, унаслідок чого будується ієрархія підпроблем, які порівнюються між собою для виявлення їх відносної вагомості в ієрархії та їх оцінки за матрицею Т. Сааті [40]. Кожна з виявлених підпроблем може аналізуватися якісно з точки зору виявлення прямих і опосередкованих заперечливих наслідків. Для формування множини проблем на нижчих рівнях управління можуть бути застосовані такі інструменти, як [41]: бенчмаркінг, метод опитувальних листів, метод аналізу недоліків, SWOT-аналіз та інші.

Сутність формування множини цілей [42] для розглянутих типів ситуацій прийняття УР полягає у трансформуванні множини проблем (невідповідностей) у сукупність відповідних цілей, що забезпечать вирішення перших. Для упорядкування цілей Ю. Башкатова [43], А. Дегтяр [44], А. Дульзон [45] при розробці рішень пропонують застосувати метод “дерева цілей” [46]. Для структурування цілей також може бути застосовано метод аналізу ієрархій. Наприклад, А. Кузнецов ідею цього методу поклав в основу інноваційної технології щодо вияву і фіксації соціально-економічних потреб адміністративно-територіальної одиниці [47].

Множина альтернативних рішень (далі – АР) вважається сформованою при наявності трьох і більше АР для кожної з цілей (підцілей), що надає можливість для переходу до подальших дій щодо прийняття УР [48]. Для розробки альтернативних програм може бути використано широке коло методів, зокрема з-поміж них основними можна вважати методи “сценарію” та аналогій у державному управлінні, а також колективні (“фокус-групи”, “мозкової атаки” та її різновиди) та індивідуальні методи: морфологічна скринька тощо [49].

Формування множини основних АР полягає у звуженні їх загальної множини до множини допустимих (прийнятних) рішень, які окреслюють множину Парето. Її

утворення ґрунтується на використанні таких принципів [50, 51]: відповідності – АР відповідають цілям та критеріям; прийнятності – АР враховують існуючі обмеження; реалізуємі – реалізація АР можлива на практиці; домінантності – у порівнянні з іншими обрані АР явно домінують за більшістю параметрів.

У публічному секторі формування інноваційно-орієнтованої множини раціональних рішень здійснюється переважно за критеріями (правилами) індивідуального та колективного вибору [52]. У рамках першого типу критеріїв в ситуації “невизначеність” поширено прийняття РР за критеріями [53 – 56]: мінімакс (критерій Вальда), максімакс, оптимізма-песимізма (критерій Гурвіца), Севіджа-Нігана, Креле тощо. У ситуації “ризик” – математичне очікування, модальне значення, Баеса, Бернуллі та Ферстнера [57].

В основу прийняття колективного рішення покладаються: індивідуальні переважання щодо вибору альтернатив; організація роботи учасників прийняття рішення щодо узгодженого вироблення групового переважання. Для упорядкування поведінки учасників прийняття УР застосовуються методологічні підходи переважно якісного типу. До поширених різновидів колективного прийняття УР належать критерії [58, 59]: консенсусу, одиничного голосування, попарного порівняння, Борда, Парето, Єджворта та інші.

Висновки

Сучасна державно-управлінська практика потребує використання ПЦУ поширенням управлінських інновацій масового спрямування, зокрема тих, що забезпечують сталий розвиток на місцевому рівні за участі ОПУ та суб’єктів громадськості. Якісне прийняття ПЦР пов’язано з наявністю відповідного методологічного забезпечення. Внаслідок того, що ініціативний, організаційно-правовий початки та ресурсне забезпечення належить державі, управлінські інновації у публічному секторі доцільно розглядати як різновид державно-управлінських нововведень.

Основа прийняття ПЦР має становити програмний і системно-ситуаційний аналізи. Їх підґрунтям є модель прийняття РР, яка базується на логіці ОПР та може бути застосована для будь-якого рівня управління. Змістовне наповнення цієї моделі за рівнями управління визначається, передусім, предметом прийняття ПЦР: на вищих рівнях управління – раціональна програма щодо поширення ДУН у межах країни, регіону, території; на рівні органу влади, суб’єкту громадськості – новий управлінський інструмент щодо спільного управління сталим розвитком.

На якість прийняття УР впливає невизначеність УІ, що спричиняє ризики як наслідок реалізації рішень. Основні ознаки класифікації невизначеностей УІ у випадку поширення ДУН стосуються: передумов прийняття УР, безпосередньо умов його прийняття та зміни умов прийняття УР. Основні ознаки класифікації ризиків стосуються: їх предметного поля та видів.

Для випадку ПЦУ поширенням ДУН доцільно прийняте у науковому обігу упорядкування типових ситуацій прийняття УР (від визначеності до невизначеності) розглядати у зворотному порядку. Останнє відповідає тенденції зменшення невизначеності УІ впродовж як здійснення інноваційного процесу, так і процесу прийняття УР та відповідає одному із принципів системного аналізу: від абстрактного до конкретного. Таке упорядкування надає можливість систематизувати методологічний інструментарій залежно від рівня управління, ступеню невизначеності та етапу прийняття УР. А також окреслити можливу сукупність інструментів щодо формування множин:

проблем, цілей, альтернатив, критеріїв їх оцінювання та обмежень, основних альтернатив та раціональних рішень.

Література

1. Сурин А. В. Инновационный менеджмент [Текст] : учебник / А. В. Сурин, О. П. Молчанова. — М. : ИНФРА-М, 2008. — 368 с.
2. Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. Т. 2 : Методологія державного управління. — К. : НАДУ, 2011. — 692 с.
3. Башкатова Ю. И. Управленческие решения [Текст] : учебник / Ю. И. Башкатова. — М. : ММИЭИФиП, 2003. — 89 с.
4. Там же.
5. Литвак Б. Г. Разработка управленческого решения [Текст] : учебник / Б. Г. Литвак. — М. : Дело, 2002. — 392 с.
6. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики [Текст] : монографія / В. Д. Бакуменко. — К. : Видавництво УАДУ, 2000. — 328 с.
7. Воронков А. А. Методы анализа и оценки государственных программ в США [Текст] / А. А. Воронков. — М. : Наука, 1986. — 190 с.
8. Гвишиани Д. М. Организация и управление [Текст] / Д. М. Гвишиани. — М. : Изд-во МГТУ им. Н. Э. Баумана, 1998. — 332 с.
9. Башкатова Ю. И. Управленческие решения [Текст] : учебник / Ю. И. Башкатова. — М. : ММИЭИФиП, 2003. — 89 с.
10. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика [Текст] : учебник / Л. С. Барютин и др. ; под ред. А. К. Казанцева, Л. Э. Миндели. — М. : ЗАО “Издательство “Экономика”, 2004. — 518 с.
11. Литвак Б. Г. Разработка управленческого решения [Текст] : учебник / Б. Г. Литвак. — М. : Дело, 2002. — 392 с.
12. Роджерс Е. М. Дифузія інновацій [Текст] : монографія / Е. М. Роджерс ; пер. з англ. В. Старка. — К. : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. — 591 с.
13. Фатхутдинов Р. А. Управленческие решения [Текст] : учебник / Р. А. Фатхутдинов. — М. : Инфра-М, 2002. — 314 с.
14. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент [Текст] : учебник / Р. А. Фатхутдинов. — СПб. : Питер, 2003. — 400 с.
15. Фатхутдинов Р. А. Разработка управленческого решения [Текст] : учебник / Р. А. Фатхутдинов. — М. : ЗАО “Бизнес-школа “Интел-Синтез”, 1998. — 272 с.
16. Михайлушкин П. В. Методы оценки инновационного потенциала предприятия [Электронный ресурс] : дис. на соиск. уч. степ. канд. эконом. наук : спец. 08.00.05 “Экономика и управление народным хозяйством” / Павел Владимирович Михайлушкин ; Санкт-Петербургский государственный инженерно-экономический университет. — СПб. : [б. и.], 2001. — 157 с. — Режим доступа : <http://diss.rsl.ru/diss/03/0218/03021043.pdf>.
17. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень... — 328 с.
18. Шмален Г. Основы и проблемы экономики предприятия [Текст] : учебник / Г. Шмален ; пер. с нем. ; под ред. А. Г. Поршнева. — М. : Финансы и статистика, 1996. — 510 с.
19. Аралбаева Ф. З. Риск и неопределенность в принятии управленческого решения / Ф. З. Аралбаева, О. Г. Карабанова, М. Г. Круталевич-Леваева // Вестник

- Оренбургского государственного университета [Текст] : журнал ОГУ. — 2002. — Вып. 4. — С. 132—139.
20. Смирнов Э. А. Разработка управленческих решений [Текст] : учеб. для вуз. / Э. А. Смирнов. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 271 с.
21. Турко Д. А. Учет условий неопределенности и риска в процессе принятия решений в сфере наукоемкого высокотехнологического производства / Д. А. Турко // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии [Текст] : сборн. науч. труд. — 2009. — № 43. — С. 180—187.
22. Аралбаева Ф. З. Риск и неопределенность в принятии управленческого решения... — С. 132—139.
23. Капустин В. Ф. Неопределенность: виды, интерпретации, учет при моделировании и принятии решений / В. Ф. Капустин // Вестник Санкт-Петербургского университета [Текст]. — 1993. — Вып. 2 (№ 12). — С. 108 — 114.
24. Башкатова Ю. И. Управленческие решения... — 89 с.
25. Модели принятия решений на основе лингвистической переменной [Текст] / А. Борисов, В. Алексеев, О. Крумбург и др. — Рига : Знание, 1982. — 256 с.
26. Аралбаева Ф. З. Риск и неопределенность в принятии управленческого решения... — С. 132—139.
27. Смирнов Э. А. Разработка управленческих решений... — 271 с.
28. Турко Д. А. Учет условий неопределенности и риска в процессе принятия решений в сфере наукоемкого высокотехнологического производства... — С. 180—187.
29. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент [Текст] : учебник / Р. А. Фатхутдинов. — СПб. : Питер, 2003. — 400 с.
30. Енциклопедія державного управління... — 692 с.
31. Капустин В. Ф. Неопределенность: виды, интерпретации, учет при моделировании и принятии решений... — С. 108—114.
32. Турко Д. А. Учет условий неопределенности и риска в процессе принятия решений в сфере наукоемкого высокотехнологического производства... — С. 180—187.
33. Аралбаева Ф. З. Риск и неопределенность в принятии управленческого решения... — С. 132—139.
34. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент... — 400 с.
35. Бакуменко В. Д. Прийняття рішень в державному управлінні [Текст] : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1: Теоретико-методологічні засади / В. Д. Бакуменко. — К. : ВПЦ АМУ, 2010. — 230 с.
36. Інноваційний розвиток України: політико-правові аспекти [Текст] : монографія / за ред. В. П. Горбатенка. — К. : ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2006. — 248 с.
37. Дульзон А. А. Разработка управленческих решений [Текст] : учебник / А. А. Дульзон. — Томск : Изд-во Томского политехнического университета, 2009. — 295 с.
38. Молчанов Н. Н. Инновационный процесс: организация и маркетинг [Электронный ресурс] : дис. на соиск. уч. степ. д.-ра эконом. наук : спец. 08.00.05 “Экономика, планирование и управление народным хозяйством и его отраслями” / Молчанов Николай Николаевич ; Санкт-Петербургский государственный университет. — СПб. : [б. и.], 1995. — 379 с. — Режим доступа : <http://diss.rsl.ru/diss/02/0007/020007003.pdf>.
39. Енциклопедія державного управління... — 692 с.

40. Енциклопедичний словник з державного управління [Текст] / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко [та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. — К. : НАДУ, 2010. — 820 с.
41. Дульзон А. А. Разработка управленческих решений... — 295 с.
42. Там же.
43. Башкатова Ю. И. Управленческие решения... — 89 с.
44. Дегтяр А. О. Державно-управлінські рішення: інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення [Текст] : монографія / А. О. Дегтяр. — Х. : Вид-во ХарРІДУ НАДУ “Магістр”, 2004. — 224 с.
45. Дульзон А. А. Разработка управленческих решений... — 295 с.
46. Енциклопедичний словник з державного управління... — 820 с.
47. Кузнецов А. О. Інноваційні технології в державному управлінні соціально-економічного розвитку регіону [Текст] : дис. на здоб. наук. ступ. канд. наук держ. упр. : спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Андрій Олегович Кузнецов ; Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентів України. — Х. : [б. в.], 2006. — 222 с.
48. Дульзон А. А. Разработка управленческих решений... — 295 с.
49. Там же.
50. Там же.
51. Башкатова Ю. И. Управленческие решения... — 89 с.
52. Роджерс Е. М. Дифузія інновацій... — 591 с.
53. Башкатова Ю. И. Управленческие решения... — 89 с.
54. Дульзон А. А. Разработка управленческих решений... — 295 с.
55. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика [Текст] : учебник / Л. С. Барюгин и др. ; под ред. А. К. Казанцева, Л. Э. Миндели. — М. : ЗАО “Издательство “Экономика”, 2004. — 518 с.
56. Управление риском. Риск. Устойчивое развитие. Синергетика [Текст] : монографія / В. А. Владимиров, Ю. Л. Воробьев, С. С. Салов и др. — М. : Наука, 2000. — 431 с.
57. Дульзон А. А. Разработка управленческих решений... — 295 с.
58. Там же.
59. Смирнов Э. А. Разработка управленческих решений... — 271 с.

О. Попов

ADOPTION OF THE PROGRAM-TARGETED DECISION AS TO THE IMPLEMENTATION OF THE PUBLIC ADMINISTERING INNOVATIONS: METHODOLOGICAL ASPECT

Scientific approaches, uncertainties and risks, models, methods and techniques for typical situations of decision-making and terminological peculiarities in the context of making program-targeted decision concerning the mass distribution of public administering innovations are considered.

Key words: innovation, administrative information, administrative decision, program and target decision.